Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
MACIEJ SZPUNAR
11 päivänä marraskuuta 2015 [1] [i]

Asia C-49/14

Finanmadrid EFC SA
vastaan
VA,
QE,
DG ja
NZ

(Ennakkoratkaisupyyntö – Juzgado de Primera Instancia nº 5 de Cartagena (Cartagenan ensimmäisen asteen tuomioistuin nro 5, Espanja))

Direktiivi 93/13/ETY – Kuluttajasopimusten kohtuuttomat ehdot – Maksamismääräysmenettely – Pakkotäytäntöönpanomenettely – Kansallisen tuomioistuimen toimivalta ottaa viran puolesta huomioon kohtuuttoman ehdon tehottomuus maksamismääräyksen täytäntöönpanon yhteydessä – Tuomioistuimen kirjaajan antama maksamismääräys – Lainvoiman periaate – Tehokkuusperiaate

I Johdanto

1. Nyt käsiteltävä ennakkoratkaisupyyntö antaa unionin tuomioistuimelle tilaisuuden täsmentää kansallisen tuomioistuimen toimivallan laajuutta sen tutkiessa direktiivin 93/13/ETY [2] soveltamisalaan kuuluvien kuluttajasopimusten kohtuuttomia ehtoja.

2. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin, jonka käsiteltävänä on maksamismääräystä koskeva täytäntöönpanohakemus, pohtii, onko sen tehtävänä ottaa kohtuuttoman sopimusehdon tehottomuus huomioon viran puolesta, jos maksamismääräystä koskevan hakemuksen tutkimisen yhteydessä ei ole suoritettu minkäänlaista kohtuuttomien ehtojen valvontaa. [3]

3. Tämä kysymys koskee tapausta, jossa maksamismääräysmenettelyä seuraa pakkotäytäntöönpanomenettely ja jollaista unionin tuomioistuimella ei ole vielä ollut tilaisuus tutkia kohtuuttomien ehtojen tuomioistuinvalvontaan liittyvässä runsaassa oikeuskäytännössään.

1 Alkuperäinen kieli: ranska.

2 Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annettu neuvoston direktiivi (EYVL L 95, s. 29).

3 Sama espanjalaistuomioistuin on esittänyt samanlaisen kysymyksen asiassa Aktiv Kapital Portfolio Investment (C-122/14, vireillä unionin tuomioistuimessa).

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Unionin oikeus

4. Direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen sopimuksen kohtuuttomat ehdot eivät sido kuluttajia niiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja että sopimus jää muilta osin osapuolia sitovaksi, jos sopimus voi olla olemassa ilman kohtuuttomia ehtoja.”

5. Direktiivin 93/13 7 artiklan 1 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Jäsenvaltioiden on kuluttajien ja kilpailevien elinkeinonharjoittajien edun vuoksi varmistettava, että on olemassa riittäviä ja tehokkaita keinoja kohtuuttomien ehtojen käytön lopettamiseksi elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisissä sopimuksissa.”

B Espanjan lainsäädäntö

6. Maksamismääräysmenettelystä säädetään 7.1.2000 annetussa siviiliprosessilaissa (Ley de Enjuiciamiento Civil) (BOE nro 7, 8.1.2000, s. 575), siinä muodossa kuin sitä sovellettiin nyt käsiteltävään riita-asiaan (jäljempänä siviiliprosessilaki).

7. Kyseisen lain 812 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Maksamismääräysmenettelyä voi hakea jokainen, jolla on toiselta minkä tahansa suuruinen rahamääräinen varma, erääntynyt ja perintäkelpoinen saatava, mikäli tämän saatavan määrä voidaan osoittaa seuraavin tavoin

1) esittämällä asiakirjat, jotka voivat olla muodoltaan, tyypiltään ja fyysiseltä alustaltaan millaisia tahansa ja jotka ovat velallisen allekirjoittamia – –;

– –”

8. Siviiliprosessilain 815 §:n 1 ja 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Mikäli hakemukseen liitetyt asiakirjat – – toimivat alustavana näyttönä vahvistetusta hakijan oikeudesta, jonka hakemuksen sisältö vahvistaa, secretario judicial [(kirjaaja)] määrää velallisen suorittamaan maksun hakijalle 20 päivän määräajassa ja esittämään tuomioistuimelle tositteet tästä maksusta tai tekemään tuomioistuimessa vastineella väitteen, jossa esitetään lyhyesti syyt, joiden vuoksi velallinen katsoo, että hän ei ole velvollinen maksamaan vaadittua määrää tai osaa siitä.

– –

3. Jos hakemukseen liitetyistä asiakirjoista käy ilmi, ettei vaadittu määrä ole oikea, secretario judicial [(kirjaaja)] ilmoittaa tästä tuomarille, joka voi tarvittaessa kehottaa hakijaa määräyksellään hyväksymään tai hylkäämään maksamismääräystä koskevan ehdotuksen, jossa vahvistettu määrä on alkuperäistä vaatimusta pienempi.

– –”.

9. Saman lain 816 §:n 1 ja 2 momentin sanamuoto on seuraava:

”1. Jos velallinen ei noudata maksamismääräystä tai vastaa asiassa, secretario judicial [(kirjaaja)] antaa päätöksen maksamismääräysmenettelyn päättämisestä ja ilmoittaa siitä velkojalle, jotta tämä voi hakea täytäntöönpanon määräämistä, jota varten riittää pelkkä hakemus.

2. Kun täytäntöönpanosta on määrätty, se suoritetaan tuomioistuinratkaisujen täytäntöönpanosta annettujen säännösten mukaisesti, ja sitä vastaan voidaan tehdä väite – –.

– –”

10. Velallisen väitettä koskevassa 818 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Mikäli velallinen tekee määräajassa väitteen, riita-asia ratkaistaan lopullisesti asianmukaisessa menettelyssä, jossa julistettava tuomio on lainvoimainen.”

11. Pakkotäytäntöönpanomenettelystä säädetään siviiliprosessilain III osaston säännöksissä. Tuomioistuimen tai välitystuomioistuimen antamaan täytäntöönpanoperusteeseen perustuva täytäntöönpanomenettely poikkeaa muilla täytäntöönpanoperusteilla suoritettavaa täytäntöönpanoa koskevasta menettelystä.

12. Kyseisen lain 552 §:n 1 momentin 2 kohdassa sallitaan se, että täytäntöönpanosta vastaava tuomari kieltäytyy täytäntöönpanosta, jos johonkin 557 §:n 1 momentissa mainituista täytäntöönpanoperusteista sisältyy kohtuuttomia ehtoja. Kyseisen 557 §:n mukainen väite koskee vain täytäntöönpanoperusteita, joita ei ole vahvistettu tuomioistuimessa eikä välimiesmenettelyssä.

III Pääasian taustalla oleva riita

13. VA teki 29.6.2006 Finanmadridin kanssa 30 000 euron lainasopimuksen auton oston rahoittamiseksi.

14. Sopimuksen mukaan QE, DG ja NZ sitoutuivat lainan omavelkaisiksi takaajiksi. Sopimuksen mukaan laina-aika oli 84 kuukautta ja lainan vuosikorko 7 prosenttia, minkä lisäksi viivästyskorko oli 1,5 prosenttia kuukaudessa ja maksuerän laiminlyönnistä perittiin 30 euron suuruinen maksu.

15. Koska VA lopetti takaisinmaksuerien suorittamisen vuoden 2011 alussa, Finanmadrid irtisanoi sopimuksen ennenaikaisesti ja pani 8.11.2011 vireille maksamismääräysmenettelyn neljää pääasian vastapuolta vastaan 13 447,01 euron summasta.

16. Secretario judicial (ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen kirjaaja) hyväksyi tämän hakemuksen käsiteltäväksi toimittamatta sitä tuomarille. Maksamismääräystä koskevassa hakemuksessa, joka annettiin tiedoksi VA:lle ja QE:lle, kehotettiin heitä toimittamaan hakemus kahdelle muulle vastapuolelle.

17. Koska pääasian vastapuolet eivät noudattaneet maksamismääräystä eivätkä tehneet väitettä, secretario judicial (ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen kirjaaja) päätti maksamismääräysmenettelyn 18.6.2012 tekemällään päätöksellä.

18. Finanmadrid saattoi 8.7.2013 edellisessä kohdassa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanoa koskevan hakemuksen Juzgado de Primera Instancia nº 5 de Cartagenan (Cartagenan ensimmäisen asteen tuomioistuin nro 5) käsiteltäväksi.

19. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin pyysi 13.9.2013 pääasian asianosaisia esittämään huomautuksiaan siitä, olivatko kyseiset sopimusehdot mahdollisesti kohtuuttomia, siitä, oliko näiden ehtojen tuomioistuinvalvonta viran puolesta vielä mahdollista, ja siitä, oliko oikeutta tehokkaaseen oikeussuojaan mahdollisesti loukattu.

20. Ainoastaan pääasian hakija esitti huomautuksia.

21. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin toteaa, että Espanjan prosessioikeuden mukaan tuomari ei saa tietoa maksamismääräysmenettelystä, ellei secretario judicial (kirjaaja) pidä tätä tarkoituksenmukaisena tai elleivät velalliset tee väitettä. Kuten tässä tapauksessa, tuomari saa siten tiedon tästä menettelystä ainoastaan secretario judicialin päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä. Koska secretario judicialin päätös on lainvoimainen täytäntöönpanoperuste, täytäntöönpanosta vastaava tuomari ei voi tutkia viran puolesta, onko maksamismääräysmenettelyn taustalla olevassa sopimuksessa mahdollisesti kohtuuttomia ehtoja.

22. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on epävarma siitä, onko tämä lainsäädäntö direktiivin 93/13 mukainen siltä osin kuin siinä ei säädetä kohtuuttomien ehtojen viran puolesta suoritettavasta valvonnasta menettelyn missään vaiheessa.

IV Ennakkoratkaisukysymykset ja asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

23. Juzgado de Primera Instancia nº 5 de Cartagena (Cartagenan ensimmäisen asteen tuomioistuin nro 5) on tässä tilanteessa päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko direktiiviä [93/13] tulkittava siten, että Espanjassa voimassa olevan maksamismääräysmenettelyä koskevan lainsäädännön [siviiliprosessilain] 815 ja 816 §:n kaltainen jäsenvaltion lainsäädäntö on ristiriidassa sen kanssa, kun siinä ei säädetä pakottavasti kohtuuttomien ehtojen valvonnasta eikä tuomarin puuttumisesta asiaan, ellei tuomioistuimen secretario judicial (kirjaaja) katso tätä aiheellisesti tai elleivät velalliset tee väitettä, koska tällainen lainsäädäntö vaikeuttaa tuomioistuimen mahdollisuutta valvoa viran puolesta mahdollisia kohtuuttomia ehtoja sisältäviä sopimuksia tai estää tällaisen valvonnan kokonaan?

2) Onko direktiiviä [93/13] tulkittava siten, että Espanjan lainsäädännön kaltainen jäsenvaltion lainsäädäntö on ristiriidassa sen kanssa, kun siinä ei anneta mahdollisuutta tarkistaa viran puolesta myöhemmässä täytäntöönpanovaiheessa ennen menettelyn aloittamista tuomioistuinratkaisuun perustuvaa täytäntöönpanoperustetta – maksamismääräysmenettelyn päätteeksi tehtyä secretario judicialin (kirjaaja) päätöstä – siltä

kannalta, onko täytäntöönpanon kohteena olevan päätöksen perustana olleessa sopimuksessa kohtuuttomia ehtoja, koska kyseinen päätös on jäsenvaltion oikeuden mukaan lainvoimainen ([siviiliprosessilain] 551 §, 552 § ja 816 §:n 2 momentti yhdessä luettuina)?

3) Onko Euroopan unionin perusoikeuskirjaa tulkittava siten, että maksamismääräysmenettelyä ja tuomioistuinratkaisuihin perustuvien täytäntöönpanoperusteiden täytäntöönpanoa koskevan lainsäädännön kaltainen jäsenvaltion lainsäädäntö on ristiriidassa sen kanssa, kun siinä ei säädetä tuomioistuimen valvonnasta missään vaiheessa vaatimuksen ratkaisemista koskevan menettelyn aikana eikä anneta myöskään asian täytäntöönpanovaiheessa asiaa käsittelevälle tuomarille mahdollisuutta valvoa secretario judicialin (kirjaaja) tekemää päätöstä?

4) Onko Euroopan unionin perusoikeuskirjaa tulkittava siten, että se jäsenvaltion lainsäädäntö, jossa ei sallita kuulluksi tulemista koskevan oikeuden noudattamisen valvontaa viran puolesta, koska päätöksestä on tullut lainvoimainen, on ristiriidassa sen kanssa?”

24. Ennakkoratkaisupyyntö, joka on päivätty 23.1.2014, saapui unionin tuomioistuimen kirjaamoon 3.2.2014. Espanjan, Saksan ja Unkarin hallitukset sekä Euroopan komissio ovat esittäneet kirjallisia huomautuksia. Nämä osapuolet osallistuivat Unkarin hallitusta lukuun ottamatta myös 2.9.2015 pidettyyn istuntoon.

V Tapauksen tarkastelu

A Alustavia huomautuksia

25. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen kysymykset koskevat kansallisen tuomioistuimen toimivaltaa maksamismääräyksen antamisen ja täytäntöönpanon yhteydessä sekä direktiivin 93/13 että Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklan näkökulmasta.

26. Tutkin aluksi kaksi direktiiviä 93/13 koskevaa kysymystä, koska perusoikeuskirjan tulkintaa koskevat kaksi kysymystä ovat mielestäni toissijaisia.

27. Maksamismääräysmenettely on menettely, joka antaa velkojalle mahdollisuuden saada nopeasti ja vähäisin muotovaatimuksin täytäntöönpanoperusteen riidattomille saataville. Vaikka yksityiskohtaiset säännöt vaihtelevat maasta toiseen, kyseessä on kuitenkin olennaisilta osin menettely, johon ei liity minkäänlaista asiakysymystä koskevaa kontradiktorista keskustelua, ellei velallinen käynnistä sitä tekemällä väitettä. Tämä prosessuaalisen aloitteellisuusvelvoitteen siirtäminen vastapuolelle – mitä kutsutaan vastuun kääntymiseksi (inversion du contentieux) – merkitsee sitä, että on maksamismääräyksen vastaanottajan tehtävänä panna kontradiktorinen menettely vireille sen estämiseksi, että siitä ei tule täytäntöönpanoperuste. [4]

[4] Ks. vertaileva tutkimus, joka on peräisin ajanjaksolta, jolloin keskusteltiin tätä aihetta koskevasta eurooppalaisesta menettelystä, E. Serverinin kertomus ”Des procédures de traitement judiciaire des demandes de faible importance ou non contestées dans les droits des États membres de l’Union européenne”, s. 27–28 (http://ec.europa.eu/civiljustice) sekä *Euroopan komission vihreä kirja eurooppalaisesta maksusuoritusmääräyksestä* (KOM(2002) 746, 20.12.2002, s. 11–12).

28. Samankaltaisesta menettelystä säädetään Euroopan tasolla tiettyjen riidattomien rajatylittävien saatavien osalta.[5]

29. Tämän keskustelun ydin voidaan siten tiivistää seuraavasti: miten voidaan varmistaa kohtuuttomien ehtojen valvonta viran puolesta tällaisessa summaarisessa menettelyssä, johon kuuluu kontradiktorinen käsittely tuomioistuimessa vain silloin, kun väite on tehty? Onko tuomioistuimen ryhdyttävä tällaiseen valvontaan viran puolesta, myös maksamismääräyksen täytäntöönpanovaiheessa, jos sitä ei ole kehotettu puuttumaan asiaan aikaisemmassa vaiheessa, koska väitettä ei ole tehty?

B Tuomarin toimivallan laajuus maksamismääräyksen täytäntöönpanon yhteydessä (ensimmäinen ja toinen kysymys)

1. Ensimmäisen ja toisen kysymyksen uudelleenmuotoilu

30. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä ja toisella kysymyksellään, onko kansallinen lainsäädäntö ristiriidassa direktiivin 93/13 kanssa, kun siinä ei ensinnäkään säädetä pakottavasti kohtuuttomien ehtojen valvonnasta viran puolesta maksamismääräystä koskeva hakemuksen tutkimisvaiheessa eikä siinä toiseksi sallita tällaista valvontaa viran puolesta kyseisen maksamismääräyksen täytäntöönpanovaiheessa.

31. Nämä kaksi kysymystä liittyvät läheisesti toisiinsa, koska ne koskevat kahta peräkkäistä menettelyä, joilla pyritään ensin maksamismääräyksen antamiseen ja sen jälkeen sen täytäntöönpanoon. Kohtuuttomien ehtojen valvontaa maksamismääräyksen täytäntöönpanovaiheessa koskeva kysymys tulee esiin ainoastaan siinä tapauksessa, että tällainen valvonta olisi pitänyt pakottavasti varmistaa aikaisemmassa vaiheessa ennen määräyksen antamista, mutta sitä ei ole tehty.

32. Jotta voitaisiin tutkia, takaako Espanjan maksamismääräysmekanismi direktiivissä 93/13 säädetyn suojan tehokkuuden, on pidettävä mielessä kaikki asiaa koskevat prosessisäännöt.

33. Näin ollen en ole vakuuttunut Saksan hallituksen väitteestä, jonka mukaan ensimmäistä kysymystä, joka liittyy maksamismääräyksen antamiseen, ei voida tutkia sen vuoksi, että ennakkoratkaisua pyytävässä tuomioistuimessa vireillä oleva menettely koskee ainoastaan maksamismääräyksen täytäntöönpanovaihetta.

34. Jotta ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen kysymyksiin voitaisiin vastata hyödyllisellä tavalla, on siis tutkittava, onko kansallinen lainsäädäntö ristiriidassa direktiivin 93/13 kanssa, kun siinä ei säädetä kohtuuttomien ehtojen valvonnasta viran puolesta maksamismääräystä koskevan hakemuksen tutkimisvaiheessa mutta siinä ei myöskään sallita maksamismääräyksen täytäntöönpanosta vastaavan tuomarin ryhtyvän tällaiseen valvontaan.

2. Asiaa koskeva oikeuskäytäntö

35. Heti aluksi on muistutettava, että direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohdassa säädetään, että kohtuuttomat ehdot eivät sido kuluttajia.

[5] Eurooppalaisen maksamismääräysmenettelyn käyttöönotosta 12.12.2006 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1896/2006 (EUVL L 399, s. 1).

36. Kyseessä on pakottava säännös, jolla pyritään palauttamaan sopimuspuolten yhdenvertaisuus elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisissä sopimussuhteissa. [6]

37. Yhteisöjen tuomioistuin totesi tuomiossa Océano Grupo Editorial, [7] että direktiivin 93/13 6 artiklan tavoite voidaan saavuttaa ainoastaan, jos kansallisella tuomioistuimella on mahdollisuus arvioida sopimusehdon kohtuuttomuutta viran puolesta.

38. Unionin tuomioistuin on todennut tästä tuomiosta lähtien vakiintuneesti, että tehtävä, joka on osoitettu kansalliselle tuomioistuimelle kyseessä olevalla alalla, ei rajoitu pelkästään siihen, että kansallisella tuomioistuimella on mahdollisuus lausua sopimusehdon mahdollisesta kohtuuttomuudesta, vaan sisältää myös velvollisuuden tutkia viran puolesta tämä kysymys aina silloin, kun tuomioistuimella on käytössään tämän tutkinnan edellyttämät oikeudelliset seikat ja tosiseikat. [8]

39. Lisäksi kansallisen tuomioistuimen on ryhdyttävä viran puolesta asian selvittämistoimiin voidakseen toteuttaa tätä valvontaa viran puolesta. [9]

40. Unionin tuomioistuin katsoi tuomiossa Banco Español de Crédito, [10] että velvollisuus valvoa kohtuuttomia ehtoja viran puolesta ulottuu myös maksamismääräysmenettelyyn, ja tämä velvollisuus on olemassa ennen kuin kuluttaja on tehnyt väitteen maksamismääräyksestä.

41. Muistutettakoon tässä yhteydessä, että koska riidattomien saatavien kansallisia perintämenetelmiä ei ole yhdenmukaistettu, jäsenvaltioiden asiana on säätää sisäisessä oikeusjärjestyksessään kansallisen maksamismääräysmenettelyn täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä jäsenvaltioiden menettelyllisen autonomian periaatteen nojalla; nämä säännöt eivät kuitenkaan saa olla epäedullisempia kuin ne, jotka koskevat samankaltaisia jäsenvaltion kansallisen oikeuden soveltamisalaan kuuluvia tilanteita (vastaavuusperiaate), eivätkä ne saa olla sellaisia, että unionin oikeudessa kuluttajille tunnustettujen oikeuksien käyttäminen on käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa (tehokkuusperiaate). [11]

42. Unionin tuomioistuin on kuitenkin todennut, että direktiivi 93/13 on esteenä jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa ei sallita sitä, että maksamismääräystä koskevaa hakemusta käsittelevä tuomioistuin arvioi viran puolesta – vaikka sillä olisi käytettävissään arviointiin tarvittavat oikeudelliset seikat ja tosiseikat – sopimusehdon kohtuuttomuuden, jos kuluttaja ei ole tehnyt väitettä. Tämä päätelmä perustuu näkemykseen, jonka mukaan vallitsee huomattava riski siitä, että kuluttajat eivät tee väitettä, kun otetaan huomioon maksamismääräysmenettelyn kulun ja erityispiirteiden kokonaisuus, sellaisena kuin siitä säädetään Espanjan oikeudessa. [12]

6 Ks. mm. tuomio Mostaza Claro (C-168/05, EU:C:2006:675, 36 kohta) ja tuomio Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, 30 kohta).

7 C-240/98–C-244/98, EU:C:2000:346, 26 ja 28 kohta.

8 Tuomio Mostaza Claro (C-168/05, EU:C:2006:675, 38 kohta); tuomio Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, 32 kohta) ja tuomio Pannon GSM (C-243/08, EU:C:2009:350, 32 kohta).

9 Ks. tuomio VB Pénzügyi Lízing (C-137/08, EU:C:2010:659, 56 kohta); tuomio Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, 44 kohta) ja tuomio Banif Plus Bank (C-472/11, EU:C:2013:88, 24 kohta).

10 C-618/10, EU:C:2012:349, 53 ja 54 kohta.

11 Ibidem, tuomion 46 kohta.

12 Ibidem, tuomion 57 kohta.

3. Velvollisuus valvoa kohtuuttomia ehtoja viran puolesta maksamismääräystä koskeva hakemuksen tutkimisvaiheessa

43. Tuomio Banco Español de Crédito [13] on mielestäni ymmärrettävä periaatteelliseksi ratkaisuksi, jolla saatetaan keskenään tasapainoon ajatus, jonka mukaan tuomioistuimen pitäisi korjata sellaisen kuluttajan prosessuaalinen laiminlyönti, joka on tietämätön oikeuksistaan, ja ajatus, jonka mukaan kuluttajan täydellistä passiivisuutta ei voida korjata, kun otetaan huomioon maksamismääräysmenettelyn erityispiirteet Espanjan oikeudessa. [14]

44. Ellei siis harkita unionin tuomioistuimen tuomiossa Banco Español de Crédito omaksuttua ratkaisua uudelleen, ei voida hyväksyä Saksan ja Unkarin hallitusten puoltamaa näkemystä, jonka mukaan tuomaria ei voitaisi velvoittaa valvomaan kohtuuttomia ehtoja maksamismääräysmenettelyssä, jos kuluttaja pysyy passiivisena ja laiminlyö väitteen tekemisen.

45. Huomautan lisäksi, että tuomiolla Banco Español de Crédito on kaikilta osin merkitystä pääasian kannalta, vaikka se koskee maksamismääräysmenettelyä siinä muodossa kuin se oli ennen Espanjan oikeudessa vuonna 2009 tehtyä uudistusta. [15]

46. Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, tämän uudistuksen tarkoituksena on näet ollut siirtää maksamismääräysmenettelyyn liittyvää tuomioistuimen toimivaltaa tuomioistuimen kirjaajalle secretario judicialille, joten nykyään tuomari puuttuu menettelyyn vain siinä tapauksessa, että secretario judicial pitää sitä tarkoituksenmukaisena tai että velallinen tekee väitteen ja panee siten tavanomaisen menettelyn vireille.

47. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, joka koskee tuomarin tehtävää kohtuuttomien ehtojen valvonnassa, on mielestäni laajennettava koskemaan muita tuomioistuinten elimiä, kuten kirjaajia, jos heille siirretään toimivaltaa, joka vaikuttaa suoraan direktiivin 93/13 täytäntöönpanoon.

48. Tilanne on tällainen tässä tapauksessa, koska secretario judicialille (kirjaaja) on annettu toimivalta tehdä päätöksiä, joilla on Espanjan prosessioikeuden nojalla samankaltaisia vaikutuksia kuin tuomioistuinratkaisulla.

49. Koska Espanjan oikeudessa toimivalta tutkia maksamismääräystä koskeva hakemus ja tehdä päätöksiä, jotka ovat rinnastettavissa tuomioistuinratkaisuihin, on nyttemmin annettu secretario judicialille (kirjaaja), kansallisessa lainsäädännössä on asetettava sille velvollisuus ottaa viran puolesta huomioon sopimusehdon kohtuuttomuus ja epäselvässä tapauksessa saattaa asia tuomarin tutkittavaksi, mikä mahdollistaisi sopimusehdon tutkimisen kontradiktorisen periaatteen mukaisessa menettelyssä. [16]

[13] C-618/10, EU:C:2012:349.

[14] Ks. näiden kahden ajatuksen välisestä yhteydestä tuomio Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, 47 kohta).

[15] Prosessilainsäädännnön uudistamisesta uuden oikeusviraston perustamiseksi 3.11.2009 annetun lain nro 13/2009 (Ley 13/2009 de reforma de la legislación procesal para la implantación de la nueva oficina judicial) nojalla (BOE nro 266, 4.11.2009, s. 92103).

[16] Kontradiktorinen periaate edellyttää pääsääntöisesti, että kansallinen tuomioistuin, joka on todennut viran puolesta sopimusehdon kohtuuttomaksi, ilmoittaa tästä asianosaisille ja antaa niille mahdollisuuden keskustella tästä kontradiktorisesti kansallisissa menettelysäännöissä määrätyllä tavalla. Ks. vastaavasti tuomio Banif Plus Bank (C-472/11, EU:C:2013:88, 17–36 kohta).

50. Pääasia poikkeaa tältä osin asiasta, jossa annettiin äskettäin tuomio ERSTE Bank Hungary,[17] jossa unionin tuomioistuin totesi julkisasiamies Cruz Villalónin ratkaisuehdotusta mukaillen, että kohtuuttomien ehtojen viran puolesta suoritettavaan valvontaan liittyvää oikeuskäytäntöä ei voida soveltaa notaareihin, kun otetaan huomioon tuomioistuimen tehtävän ja notaarin toimen perustavanlaatuiset erot.

51. Toisin kuin notaarin secretario judicialin (kirjaaja) ainoana tehtävänä on näet edistää lainkäyttöä, koska hän kuuluu tuomioistuimeen ja toimii tuomioistuimen valvonnassa.

52. Jäsenvaltio ei voi välttää velvollisuuttaan taata kohtuuttomien ehtojen valvonta viran puolesta maksamismääräysmenettelyssä siirtämällä toimivallan maksamismääräyksen antamiseen tuomioistuimen kirjaajalle. Kansallisessa lainsäädännössä on asetettava tällaiselle elimelle velvollisuus harjoittaa tällaista valvontaa viran puolesta ja saattaa asia tuomarin käsiteltäväksi epävarmassa tilanteessa.

4. Velvollisuus valvoa kohtuuttomia ehtoja viran puolesta maksamismääräyksen täytäntöönpanon yhteydessä

53. Tämän jälkeen on tutkittava nyt käsiteltävän asian kannalta olennainen kysymys eli se, pitäisikö kansallisessa lainsäädännössä sallia myös se, että täytäntöönpanosta vastaava tuomari valvoo kohtuuttomia ehtoja viran puolesta niissä tapauksissa, joissa tällaista valvontaa ei ole tehty maksamismääräystä koskevan hakemuksen tutkimisen yhteydessä.

54. On useita syitä, joiden vuoksi ei vaikuta lähtökohtaisesti toivottavalta säätää tällaisesta täytäntöönpanovaiheessa viran puolesta tehtävästä valvonnasta.

55. Ensinnäkään täytäntöönpanomenettely ei sovellu kovin hyvin vaatimusten perusteltavuuden tutkimiseen. Jos tuomioistuin puuttuu tähän menettelyyn, sillä on harvoin käytettävissään tosiseikkoja, jotka ovat tarpeen sopimusehtojen tutkimiseksi, joten sen olisi yleensä pakko toteuttaa asian selvittämistoimia niiden saamiseksi.

56. Toiseksi silloin, jos menettelyllä pyritään panemaan täytäntöön tuomioistuimen päätöksellä annettu maksamismääräys, kohtuuttomien ehtojen valvonta saattaa olla lainvoiman periaatteen vastaista.

57. Kolmanneksi ratkaisu, jolla velvoitettaisiin tuomioistuin valvomaan kohtuuttomia ehtoja maksamismääräysmenettelyssä annetun täytäntöönpanoperusteen nojalla suoritettavan täytäntöönpanon aikana, olisi vaikeaa sovittaa yhteen sen mallin kanssa, johon pyritään unionin lainsäädäntötoimilla, joilla otetaan käyttöön eurooppalainen maksamismääräysmenettely sekä eurooppalainen täytäntöönpanoperuste riidattomille saataville.

[17] C-32/14, EU:C:2015:637, 47 ja 48 kohta.

58. Eurooppalaisen maksamismääräysmenettelyn yhteydessä eurooppalaista maksamismääräystä ei sen sisältämän asiaratkaisun osalta saa missään tapauksessa ottaa uudelleen tutkittavaksi täytäntöönpanosta vastaavassa jäsenvaltiossa.[18] Sama pätee eurooppalaiseen täytäntöönpanoperusteeseen riidattomia saatavia koskevan eurooppalaisen täytäntöönpanojärjestelyn yhteydessä.[19]

59. Koska kohtuuttomien ehtojen valvonta viran puolesta on nimenomaisesti poissuljettu jostain toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevan maksamismääräyksen tai eurooppalaiseen täytäntöönpanoperusteeseen perustuvan täytäntöönpanon yhteydessä, jos ne kuuluvat edellä mainittujen eurooppalaisten järjestelyjen soveltamisalaan, vaikuttaa epäjohdonmukaiselta edellyttää tällaista valvontaa puhtaasti kansalliseen oikeuteen perustuvien maksamismääräysten täytäntöönpanon yhteydessä, kuten pääasiassa.[20]

60. Vaikka nämä Espanjan, Saksan ja Unkarin hallitusten esittämät perustelut ovat arvokkaita, katson kuitenkin, että näkökohdan, joka liittyy direktiivin 93/13 6 artiklan tehokkuuteen, on oltava ensi sijalla siinä tapauksessa, että velvollisuudesta valvoa kohtuuttomia ehtoja viran puolesta ei ole säädetty kansallisessa oikeudessa minkään maksamismääräystä koskevaa hakemusta seuraavan menettelyn vaiheen osalta.

61. Kyseessä ei ole niiden mahdollisten laiminlyöntien korjaaminen, joita on tapahtunut maksamismääräysmenettelyn yhteydessä, vaan systeemisen ongelman ratkaiseminen sen näkemyksen mukaisesti, jonka mukaan on säädettävä siitä, että kohtuuttomia ehtoja valvotaan viran puolesta jossain maksamismääräyksen antamiseen ja täytäntöönpanoon liittyvän menettelyn vaiheessa.

62. Näin ollen poikkeuksellisesti ja paremman ratkaisun puuttuessa silloin, kun kansallisissa prosessisäännöissä ei ole säädetty tällaisesta viran puolesta jossain aikaisemmassa vaiheessa suoritettavasta valvonnasta, on täytäntöönpanosta vastaavan tuomarin tehtävänä varmistaa tämä valvonta viimeisessä vaiheessa.

63. Tilanne näyttää olevan tällainen pääasiassa, minkä selvittäminen kuuluu kansalliselle tuomioistuimelle.

64. Vaikka Espanjan hallitus näet täsmentää, että maksamismääräysmenettelyä ollaan uudistamassa, jotta otettaisiin huomioon tuomio Banco Español de Crédito,[21] ja että tämän uudistuksen jälkeen secretario judicial on velvollinen ennen maksamismääräyksen antamista ilmoittamaan tuomarille hakemuksista, jotka koskevat kuluttajasopimuksia, jotta tämä kykenee valvomaan kohtuuttomia ehtoja, Espanjan hallitus ilmoittaa myös, että tämä uudistus ei ole vielä tullut voimaan.[22]

18 Asetuksen N:o 1896/2006 22 artiklan 3 kohta.

19 Riitauttamattomia vaatimuksia koskevan eurooppalaisen täytäntöönpanoperusteen käyttöönotosta 21.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 805/2004 (EUVL L 143, s. 15) 21 artiklan 2 kohta.

20 Huomautettakoon tulevaisuudessa säädettävän lain kannalta, että olisi toivottavaa, että asetusta N:o 1896/2006, joka mahdollisesti kattaa saatavat, jotka perustuvat kuluttajasopimuksiin, muutettaisiin, jotta säädettäisiin nimenomaisesti kohtuuttomien ehtojen viran puolesta suoritettavasta valvonnasta eurooppalaisen maksamismääräyksen antamisen yhteydessä.

21 C-618/10, EU:C:2012:349.

22 Huomautettakoon, että siviiliprosessilain muuttamisesta 5.10.2015 annettu laki nro 42/2015 (Ley 42/2015 de reforma de la Ley de Enjuiciamiento Civil) (BOE nro 239, 6.10.2015, s. 90240) annettiin vain vähän myöhemmin kuin istunto oli pidetty nyt käsiteltävässä asiassa. Lain nro 42/2015 siirtymäsäännöksistä ilmenee kuitenkin, että uudistus ei vaikuta – pääasian kohteena olevan kaltaisiin – maksamismääräysmenettelyihin, jotka on päätetty ennen sen voimaantuloa.

65. Vaikka oletettaisiin, että uusia sääntöjä on nyttemmin jo tosiasiallisesti sovellettu tuomion Banco Español de Crédito antamisen jälkeen, kuten Espanjan hallitus väittää, ja että näin ollen secretario judicialit (kirjaajat) ilmoittavat tuomareille maksamismääräysmenettelyn vireillepanoa koskevista hakemuksista, jotka koskevat kuluttajasopimuksia, on lisäksi katsottava, että tällainen tosiasiallinen soveltaminen ei riitä siihen, että varmistettaisiin direktiivistä 93/13 johtuvien oikeuksien tehokas suoja. Kuten Espanjan hallitus myöntää kirjallisissa huomautuksissaan, pääasian kohteena oleva maksamismääräysmenettely edelsi joka tapauksessa tuomion Banco Español de Crédito antamispäivää.

66. Mielestäni tällaisessa tilanteessa, jolle on ominaista, että kohtuuttomia ehtoja ei valvota millään tavoin viran puolesta maksamismääräyksen antamiseen johtaneen menettelyn missään vaiheessa, direktiivistä 93/13 johtuvien oikeuksien tehokkaan suojan vaatimuksen on oltava etusijalla sellaisiin käytännön perusteluihin nähden, jotka puhuvat sitä vastaan, että tällainen valvonta sallittaisiin maksamismääräyksen täytäntöönpanovaiheessa.

67. On kuitenkin tutkittava vielä kysymys siitä, onko kohtuuttomien ehtojen valvonta viran puolesta maksamismääräyksen täytäntöönpanovaiheessa ristiriidassa Espanjan prosessioikeuden sääntöihin perustuvan lainvoiman periaatteen kanssa, sillä niissä annetaan secretario judicialin (kirjaaja) päätökselle samankaltaisia vaikutuksia kuin tuomioistuinratkaisuille.

68. Muistutettakoon, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeudessa ei edellytetä, että kansallisen tuomioistuimen olisi jätettävä soveltamatta kansallisia menettelysääntöjä, joiden perusteella ratkaisu on oikeusvoimainen, vaikka siten olisi mahdollista lopettaa kyseisellä ratkaisulla tapahtunut unionin oikeuden, olipa kyse minkälaisesta unionin oikeuden säännöksestä hyvänsä, loukkaus. [23]

69. Koska unioni ei ole antanut tästä seikasta säännöksiä, jäsenvaltion asiana on antaa sisäisessä oikeusjärjestyksessään oikeusvoiman periaatteen toteuttamisen yksityiskohtaiset säännöt jäsenvaltioiden menettelyllisen autonomian periaatteen nojalla. Näiden korjauskeinojen on kuitenkin oltava vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteen mukaisia. [24]

70. Vastaavuusperiaatteen osalta pääasian osalta ei ole esitetty mitään sellaista seikkaa, josta voitaisiin päätellä, että lainvoiman periaatteen täytäntöönpanoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt olisivat Espanjan oikeudessa direktiiviin 93/13 liittyvissä asioissa epäedullisempia kuin säännöt, jotka koskevat tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jääviä tilanteita.

71. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä on todettu tehokkuusperiaatteesta, että kaikkia sellaisia tapauksia, joissa on kyse siitä, tekeekö kansallinen menettelysäännös unionin oikeuden soveltamisen mahdottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi, on tarkasteltava ottaen huomioon tämän säännöksen merkitys koko menettelyssä, sen kulku sekä sen erityispiirteet eri kansallisissa elimissä. [25]

[23] Tuomio Kapferer (C-234/04, EU:C:2006:178, 21 kohta) ja tuomio Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, 37 kohta). Ks. selvityksestä, joka koskee jännitteitä prosessiautonomian periaatteen ja unionin oikeuden sellaisten mekanismien välillä, joiden avulla voidaan rajoittaa lopullisten tuomioiden pakottavuutta kansallisessa oikeudessa, Taborowski M., *Konsekwencje naruszenia prawa Unii Europejskiej przez sądy krajowe (Seuraukset siitä että kansalliset tuomioistuimet rikkovat Euroopan unionin oikeutta)*, Lex – Wolters Kluwer, Varsova 2012, s. 259 ja sitä seuraavat sivut.

[24] Tuomio Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

[25] Tuomio Peterbroeck (C-312/93, EU:C:1995:437, 14 kohta) ja tuomio Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, 39 kohta).

72. Huomautettakoon tässä yhteydessä, että lainvoiman antaminen päätökselle, joka koskee maksamismääräystä, voi herättää kysymyksiä myös silloin, kun tuomari tekee tällaisen päätöksen, eikä tuomioistuimen kirjaaja, kuten tässä tapauksessa. Nämä epäilyt perustuvat muun muassa siihen, että maksamismääräysmenettelyyn ei liity minkäänlaista hakemuksen kontradiktorista tutkimista ja siinä asetetaan vastapuolelle huomattava taakka, koska hänelle annetaan vastuu kontradiktorisen käsittelyn vireillepanosta. [26]

73. Siten tässä tapauksessa secretario judicialin (kirjaaja) päätös, jolla päätetään maksamismääräysmenettely, on tullut lopulliseksi jo pelkästään sillä perusteella, että kuluttajat eivät ole tehneet väitettä maksamismääräyksestä tätä varten säädetyssä määräajassa ja että secretario judicial (kirjaaja) ei ole katsonut asianmukaiseksi saattaa asiaa tuomarin käsiteltäväksi. Maksamismääräysmenettelyä koskevista yksityiskohdista ilmenee tässä yhteydessä, että secretario judicial on tyytynyt valvomaan hakemusta muotovaatimusten osalta siviiliprosessilain 815 §:n 1–3 momentin mukaisesti. Hänen tehtävänään ei ole arvioida sopimusehtojen sisältöä eikä edes ilmoittaa tuomarille tästä sisällöstä.

74. Näiden prosessisääntöjen vaikutuksena on paitsi se, että tuomioistuimen kirjaajalle annetaan toimivalta antaa maksamismääräys, vaikka hänellä ei ole toimivaltaa valvoa kohtuuttomia ehtoja, myös se, että hänen päätöksilleen annetaan lainvoima, minkä vuoksi kohtuuttomien ehtojen valvominen maksamismääräyksen täytäntöönpanovaiheessa on mahdotonta.

75. Tällaiset lainvoiman periaatteen täytäntöönpanoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt ovat maksamismääräysmenettelyn yhteydessä mielestäni tehokkuusperiaatteen vastaisia, koska niillä estetään kansallista tuomaria varmistamasta direktiivin 93/13 6 artiklan tehokas soveltaminen.

76. Näin ollen täytäntöönpanosta vastaavan tuomarin tehtävänä on varmistaa direktiivistä 93/13 johtuvien oikeuksien tehokas suoja jättämällä soveltamatta kansallista oikeussääntöä, jolla annetaan lainvoima päätökselle, jonka tuomioistuimen kirjaaja on tehnyt maksamismääräyksestä.

77. Kaiken edellä esitetyn perusteella ehdotan, että ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen vastataan, että kansallinen lainsäädäntö on ristiriidassa direktiivin 93/13 ja erityisesti sen 6 ja 7 artiklan sekä tehokkuusperiaatteen kanssa, kun siinä ei säädetä velvollisuudesta ottaa viran puolesta huomioon mahdollisesti kohtuuttoman ehdon tehottomuus, kun tuomioistuimen kirjaaja tutkii maksamismääräystä koskevan hakemuksen, eikä sallita myöskään kyseisen maksamismääräyksen täytäntöönpanosta vastaavan tuomarin ottavan tätä tehottomuutta huomioon viran puolesta.

C Kyseisten prosessisääntöjen yhteensopivuus perusoikeuskirjan kanssa (kolmas ja neljäs kysymys)

78. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin tiedustelee kolmannella ja neljännellä kysymyksellään, ovatko Espanjan prosessioikeuden säännöt yhteensopivia perusoikeuskirjassa vahvistettujen perusoikeuksien ja erityisesti perusoikeuskirjan 47 artiklassa vahvistetun tehokasta oikeussuojaa koskevan oikeuden kanssa.

[26] Ks. tätä kysymystä koskeva kriittinen arviointi komission vihreässä kirjassa (asiakirja KOM(2002) 746 lopullinen, kysymykset 23–26).

79. Mikäli unionin tuomioistuin noudattaa kahta ensimmäistä kysymystä koskevaa ehdotustani, ei ole enää tarpeen vastata ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen perusoikeuskirjaa koskeviin kysymyksiin. Ehdotuksestani näet seuraa, että kansallisen tuomarin on hylättävä kyseisten kansallisten oikeussääntöjen soveltaminen, ilman että olisi tarpeen tutkia niiden yhteensopivuutta perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa.

80. Käsittelen joka tapauksessa lyhyesti kysymyksen, joka koskee perusoikeuskirjan vaatimusten mukaisuutta, siltä varalta, että unionin tuomioistuin omaksuisi erilaisen ratkaisun.

81. Saksan hallitus väittää ensinnäkin perusoikeuskirjan soveltamisalan osalta, että nyt käsiteltävän asian kohteena olevat Espanjan prosessioikeuden säännöt kuuluvat kansallisen oikeuden prosessiautonomian periaatteen piiriin, joten ne eivät kuulu perusoikeuskirjan soveltamisalaan.

82. En voi yhtyä tähän näkemykseen.

83. Kansallisen tuomioistuimen on noudatettava tehokkaan oikeussuojan vaatimuksia, sellaisena kuin se on taattu perusoikeuskirjan 47 artiklassa, jokaisen sellaisen oikeussuojakeinon yhteydessä, jonka kohteena on unionin oikeudessa yksityiselle annettujen oikeuksien suoja. [27]

84. Tämä johtuu siitä, että unionin oikeudesta johtuvien oikeuksien suoja perustuu yleisesti kansallisessa oikeudessa säädettyihin oikeussuojakeinoihin. Jos jäsenvaltiot voisivat välttää velvollisuuden noudattaa perusoikeuskirjan 47 artiklaa vetoamalla kansallisen oikeuden prosessiautonomian periaatteeseen, unionin oikeudesta johtuvien oikeuksien tehokkaan oikeussuojan sisältö tehtäisiin tyhjäksi.

85. Huomautettakoon, että unionin tuomioistuimella ei ole vielä ollut tilaisuutta selventää yhteyttä perusoikeuskirjan 47 artiklasta johtuvien vaatimusten ja niille hyvin läheisten vastaavuus- ja tehokkuusperiaatteesta johtuvien vaatimusten välillä. Erityisesti tämä jälkimmäinen periaate näet tarkoittaa myös jäsenvaltioille asetettua yleistä velvollisuutta taata unionin oikeuteen perustuvien oikeuksien oikeussuoja. Esiin voisi siis tulla kysymys siitä, täydentääkö perusoikeuskirjan 47 artikla tehokkuusperiaatetta vai korvaako se sen. [28]

86. Tästä epävarmuudesta huolimatta ei ole epäilystäkään siitä, että jäsenvaltioiden on varmistettava perusoikeuskirjan 47 artiklan noudattaminen myös prosessioikeuden alalla.

87. Direktiivin 93/13 soveltamista koskevan vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltioiden velvollisuus taata niiden oikeuksien tehokkuus, joita yksityisille johtuu tästä direktiivistä, kohtuuttomien ehtojen käyttöä vastaan edellyttää oikeussuojaa, joka on vahvistettu myös perusoikeuskirjan 47 artiklassa, jota kansallinen tuomioistuin on velvollinen noudattamaan. [29]

[27] Ks. vastaavasti tuomio DEB (C-279/09, EU:C:2010:811, 28 ja 29 kohta). Ks. myös vastakohtaispäätelmänä tuomio Torralbo Marcos (C-265/13, EU:C:2014:187, 34 kohta) ja määräys Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio (C-258/13, EU:C:2013:810, 23 kohta).

[28] Ks. näiden periaatteiden välisestä yhteydestä julkisasiamies Botin ratkaisuehdotus Agrokonsulting-04 (C-93/12, EU:C:2013:172, 30 kohta), julkisasiamies Cruz Villalónin ratkaisuehdotus E.ON Földgáz Trade (C-510/13, EU:C:2014:2325, 43 kohta) ja julkisasiamies Jääskisen ratkaisuehdotus Orizzonte Salute (C-61/14, EU:C:2015:307, 24 kohta).

[29] Ks. tuomio Banif Plus Bank (C-472/11, EU:C:2013:88, 29 kohta); tuomio Sánchez Morcillo ja Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099, 35 kohta) ja tuomio Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, 47 kohta).

88. Palatakseni kysymyksiin, jotka liittyvät perusoikeuskirjan tulkintaan ja jotka ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on esittänyt, se tiedustelee kolmannella ennakkoratkaisukysymyksellään, onko kansallinen lainsäädäntö ristiriidassa perusoikeuskirjan kanssa, kun siinä ei säädetä sen tapauksen varalta, että vastapuoli ei tee väitettä, vaatimuksiin sisältyvän asiakysymyksen valvonnasta tuomioistuimessa maksamismääräystä koskevan hakemuksen tutkimisvaiheessa eikä sen täytäntöönpanovaiheessa. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin tiedustelee neljännellä kysymyksellään, onko kansallinen lainsäädäntö ristiriidassa perusoikeuskirjan kanssa, kun siinä ei sallita täytäntöönpanosta vastaavan tuomarin valvovan viran puolesta kuulluksi tulemista koskevan oikeuden noudattamista maksamismääräysmenettelyn yhteydessä.

89. Vaikka olen tältä osin jo todennut, että kyseiset kansalliset säännöt ovat ristiriidassa direktiivin 93/13 ja tehokkuusperiaatteen kanssa, tällaista päätelmää ei voida mielestäni tehdä pelkästään perusoikeuskirjan 47 artiklasta.

90. Tämä ero selittyy sillä, että niiden oikeuksien oikeussuojan taso, joita kuluttajilla on direktiivin 93/13 nojalla, on laajempi kuin oikeussuoja, joka johtuu jokaiselle asianosaiselle unionin oikeutta koskevassa siviilioikeudellisessa riita-asiassa perusoikeuskirjan 47 artiklasta.

91. Kuten komissio perustellusti toteaa, perusoikeuskirjan 47 artikla ei näet ole yleisesti esteenä sille, että tietyt tuomioistuimen tehtävän hoitamiseen kuuluvat päätökset tekee elin, joka ei ole tuomioistuin, kunhan nämä päätökset voivat olla jälkikäteen tuomioistuinvalvonnan kohteena. Toisaalta kyseisessä 47 artiklassa vahvistettu oikeus asian käsittelemiseen tuomioistuimessa ei sellaisenaan sisällä vaatimusta, jonka mukaan tuomioistuimen pitäisi tutkia asia viran puolesta, jotta suojeltaisiin oikeuksia, joita asianosaisilla on unionin oikeuden nojalla.

92. Viran puolesta tapahtuvaa valvontaa koskeva vaatimus on sellaisiin riita-asioihin liittyvä erityispiirre, joille on ominaista asianosaisten välinen epätasapaino. Tässä tapauksessa tämä vaatimus voi johtua vain tarpeesta taata direktiivin 93/13 6 artiklassa säädetty kuluttajansuoja.

93. Katson siis, että summaarinen kansallinen menettely, jossa säädetään vaatimusten asiasisällön tutkimisesta vain siinä tapauksessa, että vastapuoli tekee väitteen, eikä siten anneta tuomarille mahdollisuutta tutkia viran puolesta sopimusehtoja, jos väitettä ei ole tehty, ei ole ristiriidassa perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa. Myöskään prosessisääntö, joka estää täytäntöönpanosta vastaavaa tuomaria ottamasta viran puolesta huomioon sääntöjenvastaisesta tiedoksiannosta johtuvaa puolustautumisoikeuksien loukkausta, kun vastapuoli ei ole tehnyt väitettä, ei ole ristiriidassa kyseisen 47 artiklan kanssa.

94. Muistutettakoon tässä yhteydessä, että puolustusoikeuksien kunnioittaminen ei ole ehdoton oikeus, vaan sitä voidaan rajoittaa. Unionin tuomioistuin on tunnustanut asetuksen (EY) N:o 44/2001 [30] tulkintaan liittyvässä oikeuskäytännössään mahdollisuuden jatkaa menettelyä vastaajan tietämättä, jos kaikki huolellisuusperiaatteen ja vilpittömän mielen periaatteen edellyttämät selvitykset on tehty vastaajan löytämiseksi, kun otetaan huomioon, että tämä voisi sen jälkeen vastustaa tuomion tunnustamista. [31]

[30] Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annettu neuvoston asetus (EYVL 2001 L 12, s. 1).

[31] Tuomio Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219, 29 kohta) ja tuomio Hypoteční banka (C-327/10, EU:C:2011:745, 50 kohta).

95. Ratkaisu on väistämättä toinen, jos vastapuolella ei ole käytettävissään tehokasta oikeussuojakeinoa, jonka avulla hän voi vastustaa maksamismääräystä esimerkiksi väitteen tekemiselle vahvistetun määräajan lyhyyden vuoksi [32] tai menettelyn kustannusten suuruuden vuoksi, tai jos ei edes ole menettelyä, joka mahdollistaa vastapuolen tietämättä annetun maksamismääräyksen uudelleen tutkimisen. [33]

96. Ennakkoratkaisupyyntöön ei sisälly riittävästi tietoja, jotta näihin kysymyksiin voitaisiin vastata. Vaikka ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin näyttää katsovan, että maksamismääräysmenettely on tässä tapauksessa annettu tiedoksi sääntöjenvastaisesti, se ei erityisesti selitä tarkemmin, mihin tämä sääntöjenvastaisuus liittyy, eikä ilmoita, onko olemassa oikeussuojakeinoja, joilla asianomaiset voivat tehdä väitteen täytäntöönpanoa vastaan, kun he saavat lopulta tiedon heidän tietämättään tehdystä päätöksestä.

97. Katson näin ollen, että mikäli unionin tuomioistuin päättäisi vastata kolmanteen ja neljänteen kysymykseen, sen pitäisi vastata, että kansallinen lainsäädäntö, joka estää täytäntöönpanosta vastaavaa tuomioistuinta valvomasta viran puolesta täytäntöönpanoperustetta ja ottamasta viran puolesta huomioon maksamismääräysmenettelyn puutteita, ei ole ristiriidassa perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa sillä edellytyksellä, että vastapuolella on käytettävissään tehokas oikeussuojakeino, jonka avulla hän voi tehdä väitteen maksamismääräyksestä ja vedota puolustautumisoikeuksiensa mahdolliseen loukkaukseen.

VI Ratkaisuehdotus

98. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Juzgado de Primera Instancia nº 5 de Cartagenan (Cartagenan ensimmäisen asteen tuomioistuin nro 5) ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

Maksamismääräysmenettelyä koskeva kansallinen lainsäädäntö, jossa ei säädetä velvollisuudesta ottaa viran puolesta huomioon mahdollisen kohtuuttoman ehdon tehottomuus, kun tuomioistuimen kirjaaja tutkii maksamismääräystä koskevan hakemuksen, eikä sallita myöskään kyseisen maksamismääräyksen täytäntöönpanosta vastaavan tuomarin ottavan tehottomuutta huomioon viran puolesta, on ristiriidassa kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY sekä tehokkuusperiaatteen kanssa.

[i] Sivulla 1 sekä 13–16 kohdassa esiintyvät nimet on tunnistetietojen poistamista koskevan pyynnön johdosta korvattu kirjaintunnuksilla.

[32] Ks. ratkaisuehdotukseni BBVA (C-8/14, EU:C:2015:321, 54–67 kohta).

[33] Siten esimerkiksi asetuksen N:o 1896/2006 järjestelmässä se, että tiedoksiantoa ei ole toimitettu oikein, voi johtaa siihen, että eurooppalainen maksamismääräys on tutkittava uudelleen määräyksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaisessa tuomioistuimessa (20 artikla).